

Standarder for Værgemål

EGN´ (Det Europæiske Netværk for Værger) standarder for værgemål og repræsentantarbejde for uledsagede og adskilte børn

1. Ikke-diskrimination:

Børn skal nyde godt af ligeværdige værgemålsydelse inden for statens område, uanset bopæl, alder eller indvandringsstatus

2. Ansvar og ansvarlighed:

Børn skal kunne stole på værgemålssystemer, der har et klart grundlag, en ansvarlig myndighed og overvågnings- og ansvarlighedsmekanismer på plads

3. Uafhængighed og upartiskhed:

Børn skal kunne stole på at deres værge er uafhængig og upartisk, når han/hun træffer beslutning med barnets tarv for øje

4. En børnecentreret tilgang:

Børns rettigheder skal respekteres, beskyttes og opfyldes

5. Inddragelse af børn:

Barnets ret til at blive hørt respekteres ved at informere dem på en måde, som de forstår, om omfanget af værgemålsordningen og hvilke tilgængelige tjenester og støtte der tilbydes og ved at give dem mulighed for at udtale sig og klage og ved at lægge behørig vægt på deres synspunkter

6. Kvalitet:

Børn støttes og hjælpes af kvalificerede, løbende uddannede og velunderstøttede værger, som har tilstrækkelig tid til at reagere effektivt på deres behov

7. Samarbejde og bæredygtighed:

Børn skal kunne stole på, at værgemålssystemet er en integreret del af det nationale børnebeskyttelsessystem, at det får tildelt tilstrækkelige menneskelige og finansielle ressourcer, at det overvåges effektivt og fungerer som bindeled mellem barnet og andre organer eller personer, der er ansvarlige for at træffe foranstaltninger på deres vegne

Introduktion til standarderne

I september 2019 blev resultaterne af det EU-medfinansierede ProGuard-projekt om værgemål overdraget til EGN, og en af de leverancer, der var i dette projekt, var et værktøj, som nationale værgesystemer kan bruge til at vurdere, om deres eget system opfylder fælles og transparent definerede europæiske standarder for værgemål for uledsagede børn i migration.

ProGuard-partnere omfattede flere EGN-medlemmer, og EGN og andre regionale interessenter (herunder Kommissionen og EU FRA og EUAA) havde været involveret i en ProGuard-høring om standarderne og værktøjet. De standarder, der er en del af dette værktøj, blev derefter medtaget i EGN's arbejdsplan 2020-2021 for EGN og drøftet på EGN's tredje netværksmøde i september 2021. Vi foreslår, at disse standarder nu skal fungere som EGN-standarder til støtte for EGN-aktiviteterne.

EGN-standarderne fastsætter de nøgleprincipper, der er retningsgivende for værgemål for uledsagede børn i EU. De er forankret i bestemmelserne i EU's charter om grundlæggende rettigheder og FN's konvention om barnets rettigheder. De vigtigste kilder er Europa-Kommissionens og Agenturet for Grundlæggende Rettigheders håndbog om værgemål for børn, der er berøvet forældremyndigheden, samt det EU-finansierede projekt ProGuard.

I standarderne anerkendes det, at der findes forskellige modeller for værgemål for uledsagede børn i EU's medlemsstater. Det afhænger af, hvordan modtagelsen og pasningen af uledsagede og adskilte børn er organiseret i de pågældende lande, hvilke roller de forskellige involverede aktører spiller, og hvor mange uledsagede børn en stat typisk modtager. Standarderne for det europæiske værgemålsnetværk fastlægger ikke en ensartet model for udøvelse af værgemål, men opstiller snarere fælles principper, som hver af de meget forskellige nationale værgemålsmodeller på hver deres måde kan stræbe efter at opfylde.

ProGuard

ProGuard har udviklet indikatorer (og underindikatorer), som gør det muligt for systemerne at afgøre, i hvilket omfang de opfylder standarderne på tre områder, nemlig de lovgivningsmæssige rammer (lovgivning og politik), der ligger til grund for systemet, den måde, hvorpå værgemålssystemet forvaltes, og typisk praksis for værgere. (Se end videre ProGuard PAS-værktøjet).

EGN-standarderne:

- Hjælpe EGN-medlemmer med at styrke værgemålspraksis i deres lande
- Understøtte udveksling inden for EGN om værgemålspraksis på tværs af Europa
- Informere udviklingen af god praksis og kapacitetsopbygning i EGN
- Understøtte bidragene fra EGN til den politiske udvikling i Europa

Standarderne kan periodisk opdateres inden for EGN for at udvide rækken af indikatorer i overensstemmelse med juridiske, politiske og praksisudviklinger. På denne måde udgør standarderne et centralt opslagsværk med viden, erfaring og ekspertise på området. De er en vigtig praktisk ressource for alle interessenter, der arbejder inden for feltet.

Ordliste over centrale begreber, der anvendes i standarderne

Uledsagede og adskilte børn:

Børn under 18 år, der ankommer til medlemsstaternes område uden ledsagelse af en voksen, der er ansvarlig for dem, enten i henhold til lovgivningen eller den pågældende medlemsstats praksis, og så længe de ikke reelt er taget i pleje af en sådan person; det omfatter også børn, der efterlades uledsaget, efter at de er kommet ind på medlemsstaternes område.

Værgemål:

En foranstaltning til beskyttelse af børn med henblik på at sikre barnets tarv og generelle velfærd og med henblik herpå supplere barnets retlige handleevne, hvis denne er begrænset ved lov. Under værgemål repræsenteres barnet ved lov i alle sager på samme måde som en forælder repræsenterer sit barn (kilde: FRA Guidance, FN's Komité for Børns Rettigheder, generel kommentar nr. 6 og FN's retningslinjer for alternativ børneopdragelse). En foranstaltning til beskyttelse af børn med henblik på at sikre barnets tarv og generelle velfærd og med henblik herpå supplere barnets retlige handleevne, hvis denne er begrænset ved lov. Under værgemål repræsenteres barnet ved lov i alle sager på samme måde som en forælder repræsenterer sit barn (kilde: FRA Guidance, FN's Komité for Børns Rettigheder, generel kommentar nr. 6 og FN's retningslinjer for alternativ børneopdragelse).

Væрге:

En væрге er en uafhængig person, der sikrer barnets bedste interesser og generelle velfærd og med henblik herpå supplerer barnets retlige kapacitet, hvis denne er begrænset ved lov. Værge fungerer som barnets lovbestemte repræsentant i alle sager på samme måde som en forælder repræsenterer sit barn (kilde: FRA Guidance, FN's Komité for Børns Rettigheder nr. 6 og FN's retningslinjer for alternativ forsorg). I nogle EU-instrumenter og nationale systemer anvendes udtrykket repræsentant, især når der fokuseres på at støtte børn i administrative eller retlige procedurer. I nogle lande er rollerne som repræsentant i forbindelse med procedurer og som person, der støtter barnet med hensyn til pleje og velfærd, kombineret, og nogle gange er de adskilt. Nogle gange er den ene eller den anden rolle - eller begge - ikke til stede i systemet. Der kan skelnes mellem en væрге og en kvalificeret advokat eller anden juridisk person, der yder juridisk bistand, taler på barnets vegne og repræsenterer det juridisk i skriftlige erklæringer og personligt over for administrative og retlige myndigheder i straffesager, asylsager eller andre retssager i henhold til national lovgivning.

Forvaltningssystem:

Det system, der bør være på plads til at forvalte og administrere værger. Det omfatter støtte- og tilsynsfunktionen for den enhed, der har fået overdraget forvaltningen af værger, og det samarbejdsnetværk med andre enheder, der bør etableres. En sådan instans kan være et agentur, en fond, en NGO eller retssystemet. I nogle lande kan forvaltningssystemet bestå af en række forskellige elementer - f.eks. en myndighed, der udpeger en væрге, et organ, der rekrutterer og fører tilsyn med værger, og en organisation, der uddanner og støtter værger.

